

Vienti Venäjältä lisää sahatavaran ylitarjontaa Länsi-Euroopassa

Venäjän keskeisenä tavoitteena on ollut jo pitkään nostaa metsäsektorin viennin jalostusastetta. Kuitenkin raakapuun ja sahatavaran osuus Venäjän metsäteollisuus-tuotteiden viennin arvosta on jatkanut kasvuaan ja oli yli 60 prosenttia vuonna 2004. Kun raakapuun vienti on kasvanut suhteellisen tasaisesti koko Neuvostoliiton jälkeisen ajan, on havusahatavaran viennissä kasvu ollut voimakkainta vuoden 1998 ruplan devalvaation jälkeen. Vaikka devalvaation vaikutus sahauskannattavuuteen on viime vuosina pienentynyt, on sahatavaran viennin kasvu kahden viime vuoden aikana ollut 20 prosentin luokkaa. Viennin kasvun odotetaan kuitenkin hidastuvan FAO:n ennusteen mukaan noin viiteen prosenttiin vuonna 2006. Venäjän rakennuskannan vanhenemisen ja Neuvostoliiton jälkeisen ajan patoutuneen uusien asuntojen tarpeen myötä sahatavaran kulutuksen odotetaan vähitellen lisääntyvän. Viime vuonna Venäjän vienti ylitti määrällisesti sekä Suomen että Ruotsin viennin.

Nykyisin viennin osuus Venäjän sahatavaran 19 miljoonan kuutiometrin kokonaistuotannosta on 65 prosenttia. Euroopan Unionin (EU25) osuus viennistä on merkittävä, 44 prosenttia. Länsi-Euroopan sahatavaramarkkinoilla Venäjä menetti 1990-luvun alussa markkinaosuuksiaan Neuvostoliiton hajoamista seuranneen metsäsektorin tuotannon ja viennin romahduksen myötä. Samaan aikaan Suomi ja Ruotsi kasvattivat osuuksiaan Länsi-Euroopassa. Vuoden 1998 jälkeen Venäjän markkinaosuus Länsi-Euroopan sahatavaramarkkinoilla on jälleen vahvistunut kuudesta prosentista 11 prosenttiin Suomen ja Ruotsin menettäessä omia markkinaosuuksiaan. Venäläisen sahatavaran viennin kasvulla onkin ollut suuri vaikutus Euroopan sahatavaramarkkinoilla, joilla ylitarjonta on painanut hintakehitystä laskuun jo usean vuoden ajan. Tähän kehitykseen on vaikuttanut myös Baltian maiden sahatavara tuotannon ja viennin lisäys.

Sahatavaran kysynnän hidas kasvu Länsi-Euroopan perinteisissä kuluttajamaissa on saanut Venäjän sahatavaran viennin suuntaamaan vientiään myös nopeammin kasvaville markkinoille. Prosentuaalisesti eniten sahatavaran vienti on kasvanut entisen Neuvostoliiton maihin (CIS-maat). Vienti Kiinaan kasvoi alkuvuonna 2005 (tammi-kesäkuu) vuodentakaiseen verrattuna peräti 41 prosenttia ja Venäjä onkin Kanadan ohella suurimpia havusahatavaran toimittajia Kiinaan noin kymmenen miljoonan kuutiometrin havusahatavaran tuonnissa.

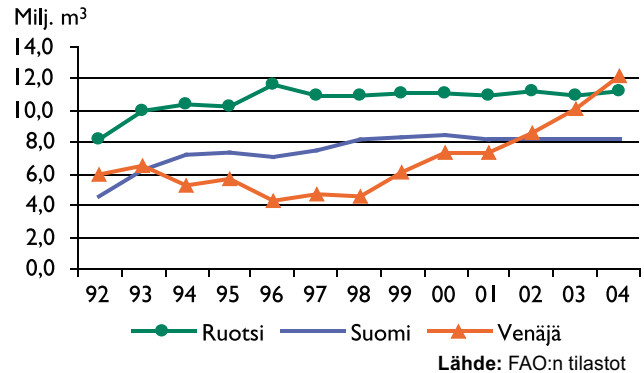
Venäjän viennin suuntautuminen vuonna 2004

	1000	Osuus viennistä,	Viennin kasvu,
Kohdealue/maa	m ³	%	%
Länsi-Eurooppa*	2573	21	2
Muut EU-maat	2752	23	11
CIS-maat	1898	16	49
Egypti	1199	10	-1
Japani	937	8	15
Kiina	623	5	28
Muut	3363	28	>100
Yhteensä	12146	100	20

*Britannia, Ranska, Saksa, Alankomaat, Belgia ja Tanska

Lähde: EUWID, Wood Products and Panels No.25, 2005.

Venäjän, Ruotsin ja Suomen sahatavaran vienti 1992-2004.

Venäjä on menestynyt Länsi-Euroopan sahatavaramarkkinoilla läntisiä kilpailijamaita edullisempien tuotantokustannusten ansiosta. Venäjän sahatavaran viennin vaivaavat kuitenkin monet ongelmat. Tuotantokapasiteetin nykyisen käyttöasteen on arvioitu olevan vain noin 40 prosenttia infrastruktuurin kehittämättömyyden ja siihen liittyvien puuhuollon ongelmien sekä pääomakannan vanhentumisen vuoksi. Toisaalta sahauskapasiteetin määrää on vaikea arvioida paikallisten piensahojen tuotannon puuttuessa virallisista tilastoista. Venäjän sahatavaran alhainen kannattavuus kääntyi kuitenkin nousuun vuonna 2004, mutta on selvästi jäljessä Venäjän metsäteollisuuden menestystuotteena pidetyn vanerin valmistuksesta tai huonekaluteollisuudesta.

Sahatavaran viennin kasvua ovat tukeneet sahatavaran kotimaan käytön vähentyminen ja Venäjälle tehdyt ulkomaiset investoinnit. Virallisesti tilastoitu sahatavaran kulutus henkeä kohden on alentunut viime vuosikymmenen alun 0,4 kuutiometriä 0,1 kuutiometriin, vaikka Venäjän vuosittainen talouskasvu on ollut jatkuvasti 6-7 prosentin tasoa. Vuosina 2002-2004 Venäjälle tehdyt ulkomaiset uusinvestoinnit sahauskapasiteettiin olivat noin kahden miljoonan kuutiometrin suuruiset ja vuosina 2005-2006 uutta kapasiteettia on julkisuudessa esitettyjen tietojen mukaan suunnitteilla vielä 800 000 kuutiometriä.

Suomalaisten metsäyritysten pääasiassa sahatavaran valmistukseen kohdistuneet investoinnit Venäjälle ovat 2000-luvulla olleet arvoltaan noin 270 miljoonaa euroa. Suomen metsäteollisuuden valitsema investointien painopisteen siirtyminen Aasian kasvaville paperimarkkinoille ja Etelä-Amerikan sellutuotantoon on toistaiseksi jättänyt Venäjän syrjään suurimmista panostuksista. Venäjän lukuisat yhteiskunnalliset, lainsäädännölliset ja rakenteelliset ongelmat ovat maan läheisestä sijainnista, kulutustason kasvupotentiaalista ja mittavista metsävaroista huolimatta heikentäneet sen menestystä kansainvälisessä investointikilpailussa. Kansainvälisten arvioiden mukaan esimerkiksi maan talouden korruptio-ongelmat ovat vain pahentuneet viime vuosina. Venäjän metsäsektorin kehitykseen liittyvät keskeiset ongelmat näyttävät olevan ratkeamassa hitaalla aikataululla, mutta ongelmistaan huolimatta Venäjän metsäsektorin merkitys maailmanmarkkinoilla on kasvussa. Toistaiseksi kehitys on kuitenkin ollut – raakapuun ja sahatavaran vientiä lukuun ottamatta – Venäjän metsävarojen tarjoamia mahdollisuuksia heikompa. ■